

SPIS TREŚCI

1	UNIWERSUM DEBATY. SŁOWO WSTĘPNE	1
	AGNIESZKA BUDZYŃSKA-DACA	
1.	Wprowadzenie	1
2.	Debata dla demokracji	2
2.1.	Archeologia debaty	3
2.2.	Debata jako narzędzie poznania	4
3.	Wymiar debaty	4
3.1.	Wymiar edukacyjno-konkursowy	4
3.2.	Wymiar instytucjonalny	9
3.3.	Wymiar społeczny	11
4.	Debata jako gatunek retoryczny	12
4.1.	Podmiot sprawczy debaty	13
4.2.	Kwestia sporna	14
4.3.	Porządek debaty	14
4.4.	Audytoryum	15
4.5.	Rytualny charakter	15
	Bibliografia	16
	THE UNIVERSE OF DEBATE. FOREWORD	18
	AGNIESZKA BUDZYŃSKA-DACA	
1.	Introduction	18
2.	Debate for Democracy	19
2.1.	The Archaeology of Debate	20
2.2.	Debate as a Cognitive Tool	21
3.	Dimensions of the Debate	21
3.1.	The Educational and Competitive Dimension	21
3.2.	The Institutional Dimension	26
3.3.	The Social Dimension	27
4.	Debate as a Rhetorical Genre	29
4.1.	Actor Behind the Debate	30
4.2.	Issue at Stake	30
4.3.	Order of Debate	31
4.4.	Audience	31
4.5.	Ritualistic Nature	32
	References	33

2	KORZENIE DEBATY W KULTURZE EUROPEJSKIEJ	35
	AGNIESZKA BUDZYŃSKA-DACA	
1.	Wprowadzenie	35
2.	Starożytna Grecja	35
	2.1. Debata w życiu publicznym	36
	2.2. <i>Isegoria</i> i <i>parrhesia</i>	39
	2.3. Arystoteles o debacie	42
3.	Rzymskie praktyki debat	44
4.	Debata jako praktyka testowania argumentów	46
	Bibliografia	47
3	DYSPUTA W ŚREDNIOWIECZU: DYSPUTA SCHOLASTYCZNA I DYSPUTA ERYSTYCZNA (<i>OBLIGATIONES</i>)	51
	MAGDALENA RYSZKA-KURCZAB	
1.	Wprowadzenie	51
2.	Różnorodność dysput	51
3.	Dysputa scholastyczna	53
	3.1. <i>Questio disputata</i>	53
	3.2. Dysputa scholastyczna jako szkolne ćwiczenie	56
4.	Dysputa erystyczna (<i>Obligationes</i>)	58
5.	Podsumowanie	60
	Bibliografia	61
4	POLSKIE DYSPUTY WYZNANIOWE W RZECZYPOSPOLITEJ OBOJGA NARODÓW (XVI–XVII w.)	64
	MAGDALENA RYSZKA-KURCZAB	
1.	Wprowadzenie	64
2.	Tło historyczno-religijne dysput wyznaniowych	64
3.	Warunki organizowania publicznych dysput wyznaniowych i ich przebieg	67
	3.1. Przestrzeń	68
	3.2. Język	70
	3.3. Metoda dysputowania	71
4.	Modelowy przebieg dysputy	73
5.	Wnioski	76
	Bibliografia	77
	Źródła	77
	Literatura przedmiotu	77
5	HISTORIA I PERSPEKTYWY ROZWOJU DEBAT OKSFORDZKICH W POLSCE	80
	JAN PIOSIK	
1.	Wprowadzenie	80
2.	Źródła debaty oksfordzkiej	80
3.	Polska scena debatancka w zarysie	81
4.	Format czy formaty debat oksfordzkich?	84
5.	Debata oksfordzka jako polski format debatowania – próba diagnozy	85
6.	Podsumowanie	88
	Bibliografia	89

6	DEBATE AS AN EDUCATIONAL TOOL: EXAMPLES FROM CROATIA	90
	ELENMARI PLETIKOS OLOF	
1.	Introduction	90
2.	Applying Debate for Teaching as an Active Learning and Cooperative Learning Tool	91
3.	Learning Outcomes Through Debate	92
4.	Debate Clubs and Debate Societies in Croatia	93
5.	Examples from Croatian Elementary Schools and High Schools	93
6.	Škarić's Debate as a Format at the School of Rhetoric	95
7.	Competitive Debate Formats Adapted for the Classroom	96
8.	Presidential Debate Clippings – Motivation for Use in the Classroom	97
9.	International Project 'Innovate Debate'	97
10.	Conclusion	98
	References	98
7	DEBATA TURNIEJOWA W MIĘDZYNARODOWEJ PERSPEKTYWIE	101
	KONRAD KILJAN, EWA MODRZEJEWSKA	
1.	Wprowadzenie	101
2.	Przegląd badań i innowacji dydaktycznych z wykorzystaniem debat	102
3.	Międzynarodowe turnieje debat	104
4.	Organizacje debatanckie w perspektywie porównawczej – ankietata	107
4.1.	Organizacje a udział w WSDC	108
4.2.	Krajowa scena debatancka wg respondentów	109
4.3.	Miejsca debatowania w krajowym systemie edukacyjnym	110
4.4.	Charakterystyka organizacji debatanckich w aspekcie instytucjonalno-organizacyjnym	112
5.	Podsumowanie	113
	Bibliografia	115
8	ARGUMENTACJA W DEBACIE: MIĘDZY TEORIĄ A DZIAŁANIEM	118
	AGNIESZKA BUDZYŃSKA-DACA, EWA MODRZEJEWSKA	
1.	Wprowadzenie	118
2.	Trzy perspektywy argumentacji	119
2.1.	Argumentacja jako produkt	120
2.2.	Argumentacja jako procedura	121
2.3.	Argumentacja jako proces	125
3.	Argumentacja jako proces, produkt, procedura	127
3.1.	Cele	127
3.2.	Sytuacja	128
3.3.	Reguły i normy	128
3.4.	Nadawca i odbiorca w debacie	129
4.	Ocena argumentacji	130
5.	Argumentacja w debacie	132
6.	Podsumowanie	136
	Bibliografia	136

9	SĘDZIOWANIE NA TURNIEJACH DEBAT W POLSCE – ANALIZA PORÓWNAWCZA SYSTEMÓW OCENY	139
	KINGA J. ROGOWSKA, KRZYSZTOF BUŁA	
1.	Wprowadzenie	139
2.	Czy każda debata wymaga sędziego?	140
3.	Funkcje sędziego w debacie	140
4.	Karta oceny czy swobodna analiza?	143
4.1.	Debata oksfordzka – karta oceny	144
4.2.	Brytyjska debata parlamentarna – ocena	146
4.3.	Debata Lincoln-Douglas – złoty środek?	150
5.	Czy istnieje lepszy sposób?	152
	Bibliografia	153
10	NARZĘDZIA DO TWORZENIA I ANALIZY ARGUMENTACJI	155
	PIOTR GLENC	
1.	Wprowadzenie	155
2.	Technologie informatyczne w świecie debat	156
2.1.	Argumentacja jako przedmiot badań w informatyce	156
2.2.	Technologie argumentacyjne – kierunki prac, wyzwania i perspektywy rozwoju	158
3.	Narzędzia do tworzenia i analizy argumentacji – prezentacja wybranych rozwiązań	161
3.1.	Debate.org	162
3.2.	Consider.it	164
3.3.	Polis	166
3.4.	ArgueApply	167
3.5.	DebateGraph	170
3.6.	OVA	171
3.7.	Resoomer	172
4.	Podsumowanie	175
	Bibliografia	175
11	KIALO – NARZĘDZIE DO PRZEPROWADZANIA DEBAT W INTERECIE	178
	NATALIA BORZUTA	
1.	Wprowadzenie	178
2.	Specyfika dyskusji online	179
3.	Kialo – internetowa przestrzeń rzetelnej debaty	183
4.	Transkrypcja i analiza debaty w Kialo	187
5.	Podsumowanie	191
	Bibliografia	191
	Dodatek: Tabelaryczne opracowanie debaty przeprowadzonej na żywo w formacie Karla Poppera	194
12	DEBATE IN THE CLASSROOM	197
	DIANA TOMIĆ	
1.	Introduction	197
2.	Skill-building Classroom Debate for an Empowered Learner	198
3.	Pros and Cons of the Classroom Debate	201

4. Practical Guidelines for Classroom Preparation	202
5. Conclusion	205
References	205
13 DEBATA W EDUKACJI FILOZOFICZNEJ	209
PAWEŁ GONDEK, JOANNA KIEREŚ-ŁACH	
1. Wprowadzenie	209
2. Aspekt dydaktyczno-rozwojowy debaty filozoficznej w szkole średniej	210
3. Aspekt metodyczny debaty – poziom akademicki	214
3.1. Metoda dialektyczna	215
3.2. Miejsce debaty w studiach filozoficznych	216
3.3. Elementy debaty na seminariach dyplomowych	218
4. Podsumowanie	219
Bibliografia	220
14 DEBATA W EDUKACJI HISTORYCZNEJ	222
KAROLINA KOLBUSZEWSKA	
1. Wprowadzenie	222
2. Zainteresowanie Polaków historią	223
3. Debata w szkole	224
3.1. Modele edukacji historycznej	224
3.2. Debata w szkolnej podstawie programowej nauczania historii	225
3.3. Debata na lekcji historii	226
4. Debata historyczna w edukacji pozaszkolnej	227
5. Forma wykorzystania debaty historycznej	227
5.1. Turniej	227
5.2. Debata okazjonalna	229
5.3. Debata sparingowa	230
5.4. Debata jako podsumowanie warsztatu historycznego	230
6. Adresaci projektów debatanckich	231
7. Metodyka debaty historycznej	233
7.1. Teza debaty historycznej	233
7.2. Merytoryczne przygotowanie do debaty	235
7.3. Ocena debaty historycznej	235
8. Podsumowanie	238
Bibliografia	239
15 DEBATY W EDUKACJI MUZEALNEJ	241
GABRIELA MANISTA	
1. Wprowadzenie	241
2. Edukacja w muzeum	241
3. Muzeum jako miejsce edukacji i dialogu	243
4. Jak debatować w muzeum?	246
5. Debata w muzeum – doświadczenia i możliwości	248
5.1. Debaty w muzeach historycznych i narracyjnych	248
5.2. Debaty w muzeach bazujących na zbiorach sztuki	249
6. Podsumowanie	251
Bibliografia	251

16	DEBATA JAKO ZJAWISKO SPOŁECZNE	254
	AGNIESZKA KAMPKA	
1.	Wprowadzenie	254
2.	Debate i sfera publiczna	254
3.	Opinia publiczna	256
4.	Uczestnicy debaty: instytucje i obywatele	257
5.	Cele i funkcje debaty	259
	5.1. Poznanie i zrozumienie	259
	5.2. Zgoda i porozumienie	261
	5.3. Wyznaczanie celów i działanie	262
6.	Podsumowanie	263
	Bibliografia	264
17	DEBATA W POLSKIM PARLAMENCIE	267
	BARBARA BATKO-TOKARZ	
1.	Wprowadzenie	267
2.	Polski parlament: historia, funkcje, działanie	268
	2.1. Posiedzenia parlamentarne	270
	2.2. Debate parlamentarna	273
	2.3. Cechy komunikacji w trakcie debaty wynikające z uwarunkowań regulaminowych	277
3.	Badania języka polskiego parlamentu – przegląd	279
4.	Miejsce debaty parlamentarnej w dyskursie politycznym	281
	4.1. Uwarunkowania polityczne debaty parlamentarnej	281
	4.2. Uwarunkowania społeczno-kulturowe debaty parlamentarnej	283
	Bibliografia	285
18	DEBATA JAKO NARZĘDZIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	289
	KRZYSZTOF MACZKA	
1.	Wprowadzenie	289
2.	Czym są konsultacje społeczne?	290
	2.1. Deliberacja	292
	2.2. Sąd obywatelski	293
	2.3. Kawiarenka obywatelska	295
	2.4. Otwarte spotkanie konsultacyjne	296
3.	Debate oksfordzka a wybrane narzędzia konsultacji społecznych	296
	3.1. Selekcja uczestników	297
	3.2. Zawartość merytoryczna	298
	3.3. Równowaga (zbalansowanie)	298
	3.4. Sposób dyskusji	298
	3.5. Reguły czasowe	298
	3.6. Koszty	299
	3.7. Atrakcyjność medialna	299
4.	Debate oksfordzka w konsultacjach społecznych: doświadczenia i perspektywa na przyszłość	302

5.	Podsumowanie	303
	Bibliografia	303
19	POLSKIE FINAŁOWE DEBATY PRZEDWYBORCZE – PERSPEKTYWA KRYTYCZNO-RETORYCZNA	306
	AGNIESZKA BUDZYŃSKA-DACA	
1.	Wprowadzenie	306
2.	Format debat – problemy i badania	307
3.	Debaty przedwyborcze w Polsce a demokratyczne standardy	309
3.1.	Wymogi rzetelnej debaty	310
3.2.	Debaty jako narzędzie komunikowania z wyborcami	314
3.3.	Obywatelski charakter debat	315
3.4.	Debaty jako źródło wiedzy	317
3.5.	Debaty jako wzorzec edukacyjny sporu w demokracji	318
4.	Podsumowanie	319
	Bibliografia	319
20	WOLNA PRZESTRZEŃ (<i>FRIRUMSDEBAT</i>) – DUŃSKI FORMAT DEBATY PUBLICZNEJ	322
	EWA MODRZEJEWSKA	
1.	Rys historyczny oraz osadzenie kulturowe	322
2.	Struktura debaty	323
2.1.	Uczestnicy	323
2.2.	Przebieg debaty	324
3.	Role mówców	327
4.	Kryteria oceny i styl argumentacji	327
5.	Podsumowanie	328
	Bibliografia	328
21	THE DEBATING TRADITION IN GREAT BRITAIN AND THE UNITED STATES OF AMERICA	330
	MARTIN HINTON, MIRIAM KOBIERSKI	
1.	Introduction	330
2.	Origins of Formal Debate in English	331
2.1.	The Anglo-Saxons	331
2.2.	Parliament	332
2.3.	The Enlightenment	334
3.	Debating Today in Britain and the USA	336
4.	Threats to Free Debate	338
4.1.	Political Threats	339
4.2.	Social Threats	340
4.3.	Technological Threats	341
5.	Conclusion	342
	References	342

22	FORMATY DEBAT	345
	KINGA J. ROGOWSKA, MARCIN KOSMAN, ALEKSANDRA ŁUKOWSKA	
1.	Wprowadzenie	345
2.	Debata Lincoln-Douglas	345
	2.1. Rys historyczny oraz osadzenie kulturowe	345
	2.2. Struktura debaty	347
	2.3. Kryteria oceny	352
	Literatura przedmiotu	353
3.	Brytyjska debata parlamentarna	353
	3.1. Rys historyczny oraz osadzenie kulturowe	354
	3.2. Struktura debaty	355
	3.3. Kryteria oceny	358
	3.4. Polityka <i>equity</i>	359
	Literatura przedmiotu	359
4.	Debata Policy	359
	4.1. Rys historyczny oraz osadzenie kulturowe	359
	4.2. Struktura debaty	360
	4.3. Kryteria oceny	367
	Literatura przedmiotu	367
5.	Debata Karla Poppera	368
	5.1. Rys historyczny oraz osadzenie kulturowe	368
	5.2. Struktura debaty	369
	5.3. Kryteria oceny	373
	Literatura przedmiotu	375
6.	World Schools Debate	376
	6.1. Rys historyczny oraz osadzenie kulturowe	376
	6.2. Struktura debaty	377
	6.3. Kryteria oceny	380
	Literatura przedmiotu	381
7.	Mock Trial	381
	7.1. Rys historyczny oraz osadzenie kulturowe	382
	7.2. Struktura debaty	383
	7.3. Kryteria oceny	386
	Literatura przedmiotu	387
8.	Debata oksfordzka	387
	8.1. Rys historyczny oraz osadzenie kulturowe	387
	8.2. Struktura debaty	388
	8.3. Kryteria oceny	393
	Literatura przedmiotu	393
	Biogramy	395
	Indeks rzeczowy	401
	Indeks osobowy	410